

არაკომერციული გამომცემლობა საგა

ჯიბის წიგნის სერია 5

მედია – კულტურა – საზოგადოება

აკა მორჩილაძე (გიორგი ახვლედიანი, დაბადებული 1966 წელს, 10 ნოემბერს, თბილისში) – ქართველი მწერალი, ისტორიკოსი, პოსტსაბჭოთა ქართული ლიტერატურის ბესტსელერების ავტორი. 1988 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტეტი, სადაც დღემდე მოღვაწეობს. 90-იანი წლების დასაწყისში პარალელურად მუშაობდა საპარლამენტო სხდომების მიმომხილველად ყოველდღიურ გაზეთში „რეზონანსი“ და, აგრეთვე, ჟურნალისტად ყვითელ პრესაში. ამჟამად არის თავისუფალი ავტორი ქართულ გაზეთებსა და ჟურნალებში გამოქვეყნებული ესეისტური ნარკვევებისა. ავტორია ნიგნების: „მოგზაურობა ყარაბაღში“ (1992), „გადაფრენა მადათოვზე და უკან“ (1998), „სანტა ესპერანსა“ (2004), „მესაიდუმლის ქამარი“ (2008) და სხვ.

კაბლათა ინჟოინერია

აკა მორჩილაძე

თბილისი, 2010

ნახატი გარეკანზე:
გარეკანის დიზაინი:
დაკაბადონება და
გამომცემელი:

მაია სუმბაძე
გიორგი ბაგრატიონი
სოსო დუმბაძე

მესამე გამოცემა, 2010
ISBN 978-9941-0-0789-7
ყველა უფლება დაცულია

© არაკომერციული გამომცემლობა საგა, 2010
www.sa-ga.org

სარჩევი

კაბლათა ინ ჯორჯია

1. სერჯიო	9
2. ფეხი დამიცდა, ნუდლს	23
3. ატრია	38
4. მეორე მავთული	51
5. ჟიზნენი აერობიკა	65
6. უ-ტო-პიი-ია	79

პირადი ენციკლოპედია

ბ	93
დ	95
თ	99
ლ	101
პ	103
ფ	109
ქ	114
შ	117
წ	124

კაბლატა ინ ჯორჯია

[...]

მგონი, გაზაფხული იყო. 1986 წლის გაზაფხული უნდა ყოფილიყო, ნამდვილად. რეიგანი სახლის პარმალზე იდგა და გაცინებული ელოდა გარბაჩოვს, რომელიც შლაპაში გამოცხადდა.

ეს დღე იმიტომ მახსოვს, რომ ეს ამბავი საგანგებო ახალ ამბებში უჩვენეს და, ეგრევე, ამ ახალი ამბების შემდეგ კინოს ჩაუჯექით. ვილაცას მოეტანა კასეტები ჩემს მეგობართან, ჩვენ კი დილიდანვე მივაცდინეთ ლექციები და ვიდეოს საცქერლად გავემართეთ, ვინაიდან ფილმი გრძელი იყო, უგრძესი.

ფილმი იყო, კაგდატა ვ ამერიკე და, მე თუ მკითხავთ, მისი ცქერა დაგვიანებულიც კი იყო იმიტომ, რომ ბევრს ჰქონდა ნანახი და გაუთავებლად ამაზე ლაპარაკობდნენ. ექვს საათს გრძელდებაო, დე ნირო თამაშობსო და მთელი ამბავი.

ხოდა, სანამ ვიდეოს ჩავრთავდით და ჩამოვსხდებოდით პაპიროსებით, დილიდანვე და გემრიელად, მანამდე ვნახეთ ეს რეიგანი და გარბაჩოვი ტელევიზორში. მოკლედ, ფილმი ისტორიულ დღეს ვნახე, თუმცა უნდა ვთქვა, რომ ბოლომდე არ მინახავს, რაღაც მიზეზით წამოვედი იქიდან. წასასვლელი ვიყავი სადღაც, თუ რა იყო, არ მახსოვს.

ყოველ შემთხვევაში, კაი ხანს ვუყურებდით. მეგონა, რომ არასდროს დამთავრდებოდა და ახლაც არ ვიცი, რამსიგძეა, მით უმეტეს, რომ ეს დედამინაზე არავინ იცის. სადღაც-სადღაც რომ

გადავანყდები, მაინც ვერ ვუყურებ ხოლმე ისე, რომ ოციოდ წუთზე მეტი გამოვიდეს გადაბმულად.

განგსტერული ფილმები ნანახი მქონდა, ნათლიაც და კიდევ სხვებიც. ერთი სერიალივით რაღაცა იყო, განგსტერსკიე ხრონიკი ნიუ იორკა, ბაგზი სიგელზე, მეიერ ლანსკიზე და ვილაცეებზე და ისიც, კიდევ, დიახ, ლიცო სა შრამამ, რომელიც სრულიად არ მიზიდავდა. ყველაზე უფრო ეს ნათლია მომწონდა, თანაც, ის ადგილები, სადაც ძველი ნიუ იორკის ამბებია მოთხრობილი. მანამდე ნათლია სამიზდატში მქონდა ნაკითხული და ასე თუ ისე ვიცოდი, რა იყო და როგორ. „ამერიგო ბონასერა სულ რამდენიმე კვარტალში ცხოვრობდა თავისი დამკრძალავი ბიუროდან“... აი, ეს წინადადებაც კი მახსოვს.

ჰოდა, ამ ერთხელ ამერიკაშიც ის 20-იანი წლები არ იყო, კოტონ კლაბით რომ შემეყვარდა? მაგრამ, ეჰ, როგორღაც ვერ ჩავუმულამდი ამ ფილმს. კი ვუყურე, მაგრამ, ჰა.. ვითომ არც მიყურებია, ვერაფერზე ვიფიქრე. ხუმრობები ძალინ უხამსი იყო და შიგ არანაირი ხალისი არ იგრძნობოდა.

ალბათ, ეგრეც უნდა ყოფილიყო, იმ ბიჭებისგან სხვას რას უნდა მოელოდეს კაცი. მაგრამ მაშინ ამას ვერ მივხვდი იმიტომ, რომ ყველა მათზე ლაპარაკობდა და მეც, უკვე შემეძლო, რომ რაღაცა მეთქვა ამ ფილმის შესახებ. ანუ, მრგვალი ბეჭედი დამერტყა, რომ ნანახი მაქვს.

ჰოოოოოოოო, მუსიკა, საუნდტრეკი, როგორც ახლა იტყვიან, ლამის მთავარ რომანტიკად იყო ქცეული. ის მთავარი მელოდია, თორემ იქ მუსიკა ბევრნაირია. ახლაც, ზოგიერთ იმ განცდის ერთ-გულს, მობილურებში აღმოვუჩენ ხოლმე იმ საუნდტრეკს.

მაგრამ ყველაზე მაგარი ის იყო, რომ ბიჭების გულჩვილობის ამბავი გამოვლინდა. ბიჭები ხომ ჩვეულებრივ არ ავლენენ ხოლმე გულჩვილობას. მარტო ძალიან გამორჩეულები ავლენენ. მაშინ ასე იყო და ახლა აღარ ვიცი. მაგრამ ამ კავდატა ვ ამერიკემ რალაცნაირი ლეგალური გულჩვილობის საშუალება მისცა ყველას, იმიტომ რომ ქუჩური გულჩვილობა იყო რალაცნაირად ბლავგი.

იქ არის უცნობილესი ეპიზოდი, როცა უბნის მთავარი განგსტერი ამ ჯერ კიდევ პატარა ბიჭების ბანდას გადაეკიდება, რადგან გრძნობს, რომ ისინი მალე აღარ დაემორჩილებიან და ჩააჩოჩებენ. ბიჭების ბანდამ კი უკვე ფული იშოვა, ბუტლეგერებს შეუამხანაგდა და ძვირფასი ტანსაცმელიც იყიდა, თანაც, სადგურის სეიფში ფული შეინახა და მთელი ამბავი. ჰოდა, ეგრე კონტად გამოწყობილებს წინ ეს ტიპი, სახელად ბაგზი, დაუხვდებათ და სროლას უპირებს.

ესენი ყველანი გარბიან და ბაგზის ტყვია, რა თქმა უნდა, მათ შორის ყველაზე პატარა, ყველაზე საყვარელ, ყველაზე კომიკურ, მაგრამ ნამდვილად

და ქეშმარიტად დიდი მომავლის მქონე დომინიკს მისწვდება.

დომინიკი შესაფრისკენ გარბის და სწორედ ამ დროს მოხვდება ტყვია ისე, რომ ფორხილით მიაღწევს იქამდე, სადაც ნუდლსი იმალება (ცოტა მანიაკურად ვყვები, მგონი) და მის ხელებში დალევს სულს სიტყვებით:

– ფეხი დამიცდა, ნუდლს.

ეს სცენა იყო მთავარი გულჩვილობის მიზეზი, თუმცა სხვა, უფრო ნაკლებ მნიშვნელოვანი, სახალისო გულჩვილობანიც აღინიშნებოდა საუბრებში. მაგალითად, როცა ბოზანდარა გოგო პეგი ნამცხვარს მოითხოვს სექსის სანაცვლოდ და პეტსი ჩოლდბერგს ეს ჭაპანწყვეტით ნაყიდი ნამცხვარი მის ლოდინში შემოეჭმევა. ასე იტყოდნენ, ჯერ ბავშვია, ქალს ტკბილეულობა ურჩევნიაო, და ჩაილიმებდნენ.

ხოლო დომინიკის მკვლელობა დისკუსიის საგანიც იყო. მით უმეტეს, რომ კინოში ნათქვამი ფრაზების სადისკუსიოდ გამოტანის ტრადიცია ადრიდანვე არსებობდა.

დავა იყო სიტყვებზე: ფეხი დამიცდა, ნუდლს.

ერთნი ამბობდნენ, რომ ბიჭი იმდენად პატარა და უბინო იყო, რომ ვერც კი მიხვდა, ტყვია რომ მოხვდა, და ეგონა, ფეხი დაუცდაო.

მაშინ ჯერ ბევრმა არავეინ იცოდა, რას გრძნობ, ტყვია რომ მოგხვდება, მაგრამ ვილაცყები ამბობდნენ – ეგრეა, ვერ გრძნობო.

ამათი მონინაალმდეგეები კი აცხადებდნენ, პატარა კი იყო, მაგრამ ისეთი ნასტირნი, ღუხიანი და უტეხი, რომ ტყვია რომ მოხვდა, მშვენივრადაც იგრძნო და არ აღიარაო.

მოკლედ, ცოტათი იმას ჰგავდა, გულივერის ამბებში რომაა, კვერცხი ბოლოდან ჩავტეხოთ, თუ თავიდანო.

მაგარი ბიჭების მიერ ფილმის გმირთა ქცევების გარჩევა თურმე ძველთაგანვე არსებობდა. საქმე კრიმინალურ ამბებს ეხებოდა, თორემ ამარკორდში რომ თეო ყვირის ხიდან, ის კი არავის გაურჩევია.

ამის მთავარი შემთხვევები სამოციან წლებში იყო, როდესაც ხალხმა შესანიშნავი შვიდეული ნახა.

სადღაც ნავიკითხე, რომ საბჭოთა კინოგაქირავების ისტორიაში ეს იყო ყველაზე შემოსავლიანი ფილმი, რომელიც ოთხ წელიწადს იყო ეკრანებზე და კიდევ მეტსაც იქნებოდა, უცაბედი, ამოუცნობი ბრძანებით რომ არ მოეხსნათ ეკრანებიდანო.

ჰოდა, ერთმა იმ დროის კაცმა მიაჩნო, ამ ფილმზე ხალხი ფუჭდებოდაო. ანუ, ქუჩის ამბავში კამათები იბადებოდა – ვინ არის მართალი, კალვერა თუ კრისიო. ავტორიტეტების სიტყვით, მართალი კალვერა იყო. არ ვიცი იმიტომ, რომ გასაწენი უნდა გაიწენოს; არ ვიცი, იმიტომ დატყვევებულ

შვიდეულს რომ გაუშვებს, ისინი კი ყოვლად ვერაგულად უკან დაბრუნდებიან. ამბობდნენ, ქურდებმა თქვესო, კალვერა მართალიაო. ჰოდა, იმას ნინ ვინლა დაუდგებოდა.

მოკლედ, კაგდატა ვ ამერიკესაც ასეთი რამ ემუქრებოდა.

ემუქრებოდა კი არა, უკვე სჭირდა. გარშემო უკვე მისი ექსპერტები არსებოდნენ: ბიჭები, რომლებმაც ფილმის ყოველი მოსახვევი იცოდნენ და ყოველ საქციელს ჩვენებური ქუჩის კანონებით აფასებდნენ.

სიმართლე რომ ითქვას, მათი მოსმენა მეორედ აღარც იყო საჭირო. ერთს რომ მოისმენდი, უკვე იცოდი, სხვა ასეთივე ექსპერტი რას იტყოდა. მოგეხსენებათ, როგორც ყოველი კანონი, ეს კანონიც არ უშვებს გადახრას რომელიმე მხარეს და არანაირი ლიბერალიზმი აქ არ გავიდოდა.

ყველაზე დიდი ლიბერალიზმი ის იყო, რომ გეთქვა, ესენი მაინც ბანდიტები არიან, არავის ინდობენ და არ შეიძლება, რომ კარგი ადამიანები იყვნენო, მაგრამ ასეთი რამ ძალიან იშვიათად გამიგონია მაშინ. ვინც იწუნებდა ამ კინოს, მხოლოდ ერთი სტანდარტული ფრაზით – რავი, მე კრიოსნი აწეცი მირჩევნიაო.

მაგრამ ნათლია ვერ გახდა ამ გაქანების ფილმი ბიჭებში. ვერანაირად.

[...]

საბას სხვა გამოცემები:

ჰანს ბელერი – კინომონტაჟის ასპექტები

დასავლეთში ფართოდ გავრცელებული, შესავალი ხასიათის მქონე კინოსამონტაჟო სახელმძღვანელო ტექსტი, სადაც გაანალიზებულია აქტუალური სამონტაჟო მოდელები, ცნებები და რეჟისორთა სპეციფიკური სტილები: ეიზენშტეინი, ბუნუელი, ჰიჩკოკი, გოდარი, ტარკოვსკი, კუბრიკი, ჯარმუში და სხვა.

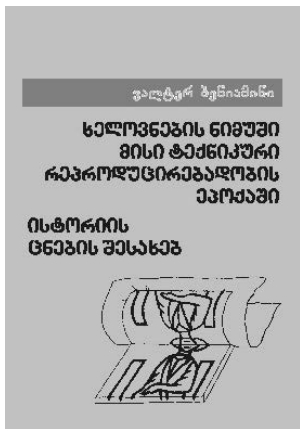

გამოცემას ახლავს კინოსამონტაჟო ცნებების განმარტებითი ლექსიკონი; კადრთა სიდიდის მარვენებელი და 180 გრადუსის პრინციპის ამსახველი სქემები

ვალტერ ბენიამინი – ხელოვნების ნიმუში მისი ტექნიკური რეპროდუცირებადობის ეპოქაში. ისტორიის ცნების შესახებ

მკითხველს პირველად ეძლევა საშუალება გაეცნოს ქართულ ენაზე ცნობილი ფილოსოფოსისა და კულტურის მკვლევრის, ვალტერ ბენიამინის (1892-1940), ორ ნაშრომს: „ხელოვნების ნიმუში მისი ტექნიკური რეპროდუცირებადობის ეპოქაში“ (1935-36) და „ისტორიის ცნების შესახებ“ (1940).

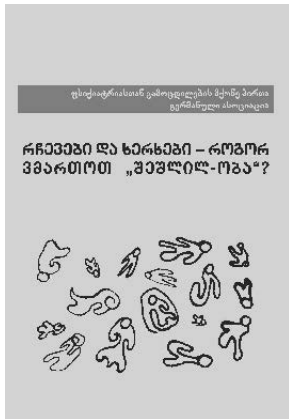

პირველი წერილი ხელოვნების ნიმუშის „აურის“ დაკარგვის ახსნას გვთავაზობს. მან განსაკუთრებული აქტუალურობა შეიძინა 60-იან წლებში, როცა იქცა მონოდებად, ხელოვნება გამოეყენებინათ სოციალურ-პოლიტიკური ემანსიპაციის მიზნით. თეზისები „ისტორიის ცნების შესახებ“ აჯამებს ავტორის თანამედროვე პერიოდისბჭოტბას ისტორიული მატერიალიზმის დანიშნულებაზე.

ფსიქიატრიასთან გამოცდილების მქონე პირთა გერმანული ასოციაცია – რჩევები და ხერხები – როგორ ვმართოთ „შეშლილ-ოგა“?

„მეგზური“ განკუთვნილია ფსიქიატრიასთან გამოცდილების მქონე ადამიანებისა და მათი ახლობლებისათვის, რომლებიც კრიზისის დროს და მის შემდეგ მხარში უდგანან ამ პიროვნებებს. აქ მოცემული რჩევები საშუალებას გვაძლევს ინდივიდუალურად და შინაურულად მოვეკიდოთ ამ მდგომარეობას; გვეხმარება, შეძლებისდაგვარად ფსიქოტროპული წამლების გარეშე, ორგანიზმისადმი ზიანის მიყენების გვერდისაგლით, მოვლენების მართვასა და მყუდროებისა და სტაბილურობის მოპოვებაში.

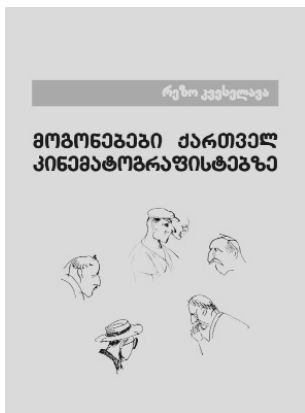

ტექსტს ახლავს ფსიქიატრ თემურ იოსებაძის ბოლოსიტყვაობა და დამხმარე ორგანიზაციების საკონტაქტო ინფორმაცია.

რეზო კვესელავა – მოგონებები ქართველ კინემატოგრაფისტაჲზე

ქართველი კინოდრამატურგის რეზო კვესელავას სამემუარო წერილების კრებულში „მოგონებები ქართველ კინემატოგრაფისტებზე“ ავტორი იხსენებს: თენგიზ აბულაძეს, აკაკი ბაქრაძეს, სულიკო ჟღენტს, მიხეილ კვესელავას, მიხეილ კობახიძეს, კოტე მიქაბერიძეს, ალექსანდრე რეხვიაშვილს, სერგო ფარაჯანოვს, ოთარ იოსელიანს, დორე ხინთიბიძესა და სხვებს.

გამოცემაში წარმოდგენელია ქართველ კინემატოგრაფისტთა უნიკალური ფოტოები ავტორის პირადი არქივიდან და კინოსტუდია „ქართული ფილმის“ ორასამდე თანამშრომლის მოკლე ბიოგრაფიული მონაცემები.

მალე საგანსაგან:

- საბჭოთა ავანგარდისტის, კინოდოკუმენტალისტის და დოკუმენტური კინოს თეორეტიკოსის **ძიგა ვერტოვის** ტექსტების კრებული: **აღამიანი კინოაპარატი** (მანიფესტი, სტატიები, სასცენარო ვარიანტები); დევი დუმბაძის შესავალ წერილთან ერთად: „არასაალბათო თვალის პოეზია – „კინოგლაზის“ კონცეფცია ძიგა ვერტოვის ფილმში „აღამიანი კინოაპარატი“.
- საბჭოთა კინემატოგრაფისტისა და კინოს თეორეტიკოსის **სერგეი ვიზენშტეინის** მონტაჟის თეორიის ფუნდამენტური ტექსტების კრებული: **ინტელიქტუალური მონტაჟი**.

დამატებითი ინფორმაცია:
www.sa-ga.org

საგანს წიგნის ქურდი – ქურდი არ არისო!